

Το σκοτεινό χωριό

Δημήτρης Καλιαμπάκος

Σε μια όχι πολύ παλιά ταινία ("The Village", «Το σκοτεινό χωριό»), οι κάτοικοι ενός απομονωμένου χωριού ζουν με το φόβο της ύπαρξης τρομακτικών μυθικών πλασμάτων στο γειτονικό δάσος που τους περικυκλώνει. Οι μεγαλύτεροι, για να κρατήσουν αμετάβλητη την κοινωνία που έχουν οικοδομήσει, μεταμφιέζονται σε τέρατα και δίνουν ένα γερό μάθημα σε όποιον αποπειράται να ξεφύγει. Όταν, όμως, ένας νεαρός τραυματίζεται σοβαρά, η τυφλή αγαπημένη του αποφασίζει, επιτυχώς, να διασχίσει το δάσος για να φέρει φάρμακα. Κάτι μου θυμίζει...

Ήταν μια μεγάλη νίκη. Η φράση ότι ο λαός κατάφερε στα σταθεί όρθιος σε αντίξοες συνθήκες την αδικεί. Συνέβη κάτι πολύ παραπάνω.

Ο λαός είχε να αντιμετωπίσει: **α.** την χωρίς όρια τρομοκρατία των εγχώριων μέσων μαζικής ενημέρωσης, κλιμακούμενης μέχρι το κούρεμα των καταθέσεων πάνω από 8000 ευρώ (!) στο παρά πέντε. **β.** σύσσωμο το πολιτικό σύστημα που ενώθηκε πάνω από την ιερή εστία της ευρωπαϊκής προοπτικής. Σε αυτό πρέπει να συνυπολογιστούν εκτός από τα «κόμματα της ευρωπαϊκής προοπτικής», και όλες οι εφεδρείες του συστήματος, οι συνδικαλιστικές γραφειοκρατίες όλων των κοινωνικών τάξεων (ΣΕΒ και ΓΣΣΕΕ και ΓΣΕΒΕ μαζί-συμπεριλαμβανομένης και της απόπειρας της πλειοψηφίας της ΠΟΣΔΕΠ να κάνει «προσφορά σώματος» στην εκλογική επιτροπή του Σαμαρά, οι δικηγορικοί σύλλογοι κλπ), η τοπική αυτοδιοίκηση, οι «ημέτεροι» διανοούμενοι. **γ.** Την ωμή, απροσχημάτιστη και κυνική επέμβαση της Ευρώπης στα εσωτερικά μιας τυπικά ανεξάρτητης χώρας, από το «εμείς ορίζουμε το ερώτημα στο οποίο ψηφίζετε» μέχρι την παραγγελία «κυβέρνησης τεχνοκρατών» **δ.** τη συσσωρευμένη επίδραση της ιδεολογικής παντοκρατορίας τριάντα χρόνων της ευρωπαϊκής προοπτικής ως μονόδρομου για τη χώρα. Το πολιτικό κατεστημένο και οι ευρωπαίοι «σύμμαχοι» διάλεξαν αυτό ως πεδίο αντιπαράθεσης, αυτό που θεωρούσαν ανίκητο, και - ω του θαύματος - έχασαν!

Μα πάνω από όλα είχε να αντιμετωπίσει τον χειρότερο εφιάλτη του ΟΧΙ, τις κλειστές τράπεζες, προεξοφλημένο. Κάθε μέρα στα ΑΤΜ, η ιδεολογική τρομοκρατία αποκτούσε έμπρακτες διαστάσεις. Δεν ήταν μόνο ο φόβος για τα αμέτρητα κακά που θα έρθουν. Αυτά, και τα χειρότερα μάλιστα, συνέβαιναν ήδη!

Η αιτιολόγηση που δίνεται για το μεγαλειώδες αυτό ΟΧΙ είναι ανεπαρκής. Πρώτον, ότι ο κόσμος αγανάκτησε με την υπερβολική προπαγάνδα. Και, δεύτερον, ότι η υπερβολική χρήση «του παλιού πολιτικού κατεστημένου» απώθησε αντί να συσπειρώσει.

Όσον αφορά στο πρώτο: Η πολιτική γραμμή της άρχουσας τάξης ήταν (και είναι) ο με κάθε τρόπο εξαναγκασμός των πολλών σε μια έμπρακτη στάση υποταγής. Ξέρουν πάρα πολύ καλά ότι στη συνέχεια μηχανισμοί άμυνας του ανθρώπου θα γεφυρώσουν το χάσμα ανάμεσα στο «θέλω» και στο «κάνω», με υποταγή του πρώτου στο δεύτερο. Η γραμμή αυτή έχει αποδειχτεί ανίκητη, διαχρονικά, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων. Αλλά θα επιστρέψουμε σε αυτό.

Όσον αφορά στο δεύτερο. Ας θυμηθούμε, κατ' αρχάς, ότι τα ποσοστά του «παλιού πολιτικού κατεστημένου» δεν ήταν διόλου ευκαταφρόνητα, λίγους μόλις μήνες πριν. Επίσης, ότι σε αυτό «τσουρουφλίστηκαν», για να μην πούμε κήκαν οριστικά, το «Ποτάμι», μια εναλλακτική στην οποία επένδυσαν πολλοί και πολλά, η Γεννηματά, μια απέλπιδα προσπάθεια «επανάκαμψης» του ΠΑΣΟΚ κλπ. Για να μην πούμε, ότι η γραμμή Σαμαρά, «της αριστερής παρένθεσης» φαινόταν να υλοποιείται κατά γράμμα. Άρα ούτε τόσο παλιό ήταν, ούτε τόσο ξοφλημένο.

Αυτό που συνέβη ήταν κάτι βαθύτερο. Τα μεγάλα κύματα φόβου που έσπερναν στην ελληνική κοινωνία νικήθηκαν από το τσουνάμι της απόγνωσης και της οικονομικής εξαθλίωσης που βιώνει σήμερα η τεράστια πλειονότητα του ελληνικού λαού. Όταν το κούρεμα των καταθέσεων πάνω από 8000 (!)- έξω από την τερατολογία- δε σημαίνει τίποτε για εκατομμύρια Έλληνες, όταν εκατομμύρια, επίσης, Έλληνες βρίσκονται μόνιμα πια στην ανεργία, τότε συστηματικά καλλιεργημένα ιδεολογήματα υποταγής επί δεκαετίες και πανίσχυροι μηχανισμοί χειραγώγησης αρχίζουν να καταρρέουν. Βεβαίως, και η προσβολή του αισθήματος της αξιοπρέπειας του ελληνικού λαού έπαιξε σημαντικό ρόλο. Αλλά οι αφόρητες υλικές συνθήκες είναι αυτές που κονιορτοποιούν το «παλιό πολιτικό σύστημα». Και θα κονιορτοποιήσουν και το επόμενο, αν δεν μπορέσει να δώσει λύσεις στα οικονομικά προβλήματα. Προς το παρόν, πάντως, οι πανίσχυροι μηχανισμοί χειραγώγησης της κοινής γνώμης γνώρισαν μια δραματική ήττα και μάλιστα σε κεντρικές επιλογές. Αυτό είναι ένα υπέροχο νέο. Ένα δεύτερο υπέροχο νέο είναι ότι η νίκη αυτή έχει εξόφθαλμα ταξική βάση. Στην οποία προτίθεται πολύ καθαρά, και μετά από πολλά χρόνια, ο ρόλος τη νέας γενιάς. Κάτι έχει αλλάξει ήδη και πολύ βαθιά στην ελληνική κοινωνία.

Ας κοιτάξουμε τώρα προς τα αριστερά.

Ο ΣΥΡΙΖΑ βαρύνεται με το λάθος της υποτίμησης (ή της μεγάλης αυταπάτης- από πρακτική πολιτική σκοπιά είναι το ίδιο) της πιθανότητας να οδηγηθεί η χώρα σε έναν ακραίο εκβιασμό και σε ανοιχτή υπονόμευση της νεοεκλεγείσας κυβέρνησης. Δεν προετοιμάστηκε, ούτε ιδεολογικά ούτε υλικά, γι' αυτό. Και παρά λίγο να το πληρώσει ακριβά. Όμως, «τα παραλίγο» στην πολιτική έχουν μικρή σημασία. Την κρίσιμη στιγμή δεν υπέγραψε μια ιταμή συμφωνία και απευθύνθηκε στο λαό. Όταν, μάλιστα, συνειδητοποίησε ότι νίκη του «ναι» σήμαινε και την απώλεια της κυβέρνησης και αποφάσισε να ρίξει όλες του τις δυνάμεις στο «όχι» γύρισε τη ζυγαριά. Όσο κρατούσε επαμφοτερίζουσα στάση, π.χ. μέχρι και την Τετάρτη («λέμε μεν όχι, αλλά μέχρι το βράδυ μπορεί να έχουμε συμφωνία και να μη χρειαστεί δημοψήφισμα») έσπρωχνε πιο πολύ το «ναι», παρά το «όχι». Με σημείο καθοριστικής αλλαγής τη γραμμή των τελευταίων μόλις ημερών, ότι «με το ΟΧΙ θα έχουμε ανοιχτές τις τράπεζες σε 48 ώρες», που ήταν μεν απίθανο πολιτικά αλλά έριχνε το μήνυμα ότι παλεύουμε το με αποφασιστικότητα, κέρδισε πολιτικά ότι είχε απολέσει όλο το προηγούμενο διάστημα. Ηγήθηκε, εξ αντικειμένου, πολιτικά του κινήματος του ΟΧΙ και ανταμοιφτήκε με τη συντριβή των πολιτικών του αντιπάλων. Παρεμπιπτόντως, μια οριακή ήττα του ΟΧΙ (και του ΣΥΡΙΖΑ) δε θα ήταν κακό αποτέλεσμα, με τους παλιούς όρους. Ο ΣΥΡΙΖΑ θα κρατούσε τη στάση αντίστασης και την ηρωική έξοδο από έξωθεν πολιτική παρέμβαση, θα άφηνε τους άλλους να πάρουν στις πλάτες τους την υπογραφή μιας επώδυνης συμφωνίας και θα ήλπιζε σε μια δεύτερη ευκαιρία. Αλλά αυτά με τους παλιούς όρους. Όταν για την αριστερά μια βολική ήττα ήταν προτιμότερη από μια εξαιρετικά

δύσκολη στη διαχείρισή της νίκη. Κάτι τέτοιο, όμως, θα ήταν τραγικό για τον λαό που υποφέρει. Και, ταυτόχρονα, ο ΣΥΡΙΖΑ θα έχανε την υφιστάμενη πολιτική πρωτοβουλία και την υφιστάμενη τεράστια κοινωνική δυναμική για ένα «γύρευε πότε και πώς» μιας άλλης ευκαιρίας.

Το ΚΚΕ έκανε μια τελείως λανθασμένη επιλογή. Με μοναδικό πραγματικό κριτήριο της γραμμής του τη θωράκιση του κόσμου «του» και τον περιορισμό των διαρροών προς το ΣΥΡΙΖΑ οδηγήθηκε στην απομόνωση από το παλλαϊκό ρεύμα του ΟΧΙ. Έτσι, όμως, έχασε και τα δύο. Και τους οπαδούς του σε μεγάλο βαθμό, γιατί το ταξικό και πολιτικό τους κριτήριο είναι σίγουρα υγιέστερο της ηγεσίας του, και διεύρυνε ακόμη περισσότερο το χάσμα που το χωρίζει με τις ζωντανές και μαχόμενες δυνάμεις της ελληνικής κοινωνίας. Η γραμμή του ότι «δε θα μπούμε στο δίλημμα ανάμεσα στο μεγαλύτερο ή στο μικρότερο κακό», δεν φαινόταν ως ασυμβίβαστη και αταλάντευτη στάση, αλλά μάλλον ως αφασία έναντι μιας πραγματικότητας στην οποία ο λαός που υποφέρει επιζητά και την παραμικρή ανακούφιση. Η τρέχουσα, δε, ρητορική του χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον από τους μηχανισμούς προπαγάνδας για να διαβληθεί το ΟΧΙ ως στάση αντίστασης.

Αντίθετα, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, συνέβαλε με τρόπο σημαντικότερο από το μέγεθός της στη νίκη του ΟΧΙ. Θωράκισε το ΟΧΙ από αριστερά, συνέβαλε να αμφισβητηθεί ο πυρήνας της υποταγής, ο ευρωπαϊκός μονόδρομος. Απέκτησε ισχυρότερους δεσμούς με το αγωνιζόμενο τμήμα της ελληνικής κοινωνίας και έχει κάθε λόγο να ελπίζει σε μια δεύτερη ευκαιρία που θα της δίνει σημαντικό ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις.

Και τώρα τι;

Οι δυσκολίες παραμένουν. Ο πυρήνας τους είναι βαθύς. Η εξάμηνη διαπραγμάτευση έδειξε ότι η «απλή» αντιμνημονιακή πάλη, ακόμη και η σχετική χαλάρωση της ασφυκτικής λιτότητας, δεν χωράει στο πλαίσιο της ΕΕ. Η ειλικρινής και συνεπής υπεράσπιση ακόμη και στοιχειωδών δικαιωμάτων προκαλεί ρήξη με την ΕΕ. Δεν είναι θέμα επιλογής. Αν διαλέξεις («απλά»...) να υπερασπιστείς το δικαίωμα του λαού να μην καταστραφεί, το ερώτημα για το πλαίσιο της ΕΕ συνεπάγεται αυτόματα. Από την άλλη πλευρά, αν η ΕΕ είχε μια φορά πρόβλημα να δείξει ότι υποχωρεί σε μια αριστερή κυβέρνηση μιας μικρής χώρας, τώρα έχει δεκάδες φορές μεγαλύτερο πρόβλημα να υποχωρήσει κάτω από την απευθείας επίδραση του λαϊκού παράγοντα. Οι φόβοι από την πλευρά τους ότι το παιχνίδι μπορεί να πάρει ανεξέλεγκτη τροπή θα μεγαλώσουν.

Όμως, η συνυπογραφή από τον ΣΥΡΙΖΑ αντιλαϊκών μέτρων μπορεί να στρέψει τις δυνάμεις του ΟΧΙ εναντίον του. Και μάλιστα γρηγορότερα από ότι μπορεί να φανταστεί κανείς. Η πολιτική συμμαχία με τις δυνάμεις του ΝΑΙ, έτσι ώστε να αμβλυνθεί η αντιπολίτευση σε μια τέτοια προοπτική, καθόλου δε μειώνει αυτό το ενδεχόμενο. Η πολιτική «προϊκα» του ΟΧΙ, που έχει σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ δεν εξαργυρώνεται προς κάθε κατεύθυνση. Κάθε άλλο.

Αυτό δε σημαίνει ότι κανένας συμβιβασμός δεν είναι επιτρεπτός. Αντιθέτως, με δεδομένο την ταχύτατη ωρίμανση του πολιτικού κριτηρίου του ελληνικού λαού, μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι αυτός θα καταλάβει την ειδοποιό διαφορά του συμβιβασμού που δίνει χρόνο και οξυγόνο για να προετοιμάσεις μια καλύτερη προοπτική για τη χώρα και αυτού που παρατείνει, με όποιο πρόσχημα, την ίδια αντιλαϊκή πολιτική.

Η αντοχή του λαού στο κλείσιμο των τραπεζών ή στην πρωτοφανή για τα ιστορικά δεδομένα επίθεση υποταγής (με το CNN να μετράει σε παγκόσμια μετάδοση την αντίστροφη μέτρηση της καταστροφής της χώρας) το αποδεικνύει.

Ταυτόχρονα, θα πρέπει να γίνουν μέσα σε ελάχιστους μήνες όσα δεν έγιναν όλα τα προηγούμενα χρόνια. Αλλά, τουλάχιστον, ο ελληνικός λαός έχει την ευκαιρία. Μια ευκαιρία που την κέρδισε ενάντια σε θεούς και δαίμονες.

6/7/2105